

Commissioned by

ON
THE
MOVE

Time to Act

**Kako nedostatak znanja
u sektoru kulture stvara
prepreke za umetnike i
publiku sa invaliditetom**

SAŽETAK

Novembar 2021.

**IZVEŠTAJ O ISTRAŽIVANJU KOJE JE SPROVELA MREŽA ON THE
MOVE A NARUČIO BRITANSKI SAVET (BRITISH COUNCIL).**

Istraživanje **Time to Act** naručio je Britanski savet (British Council), u okviru projekta *Europe Beyond Access* – najvećeg međunarodnog projekta koji se bavi umetnošću i invaliditetom.

Sufinansiran od strane programa EU Kreativna Evropa, projekat *Europe Beyond Access* pruža podršku umetnicima sa invaliditetom da se probiju u sektor savremenog plesa i pozorišta.

Glavni partneri projekta su Britanski savet, Holland Dance Festival (Holandija), Kampnagel (Nemačka), Onassis Stegi (Grčka), Oriente Occidente (Italija), Per.Art (Srbija) i Skånes Dansteater (Švedska).

Podrška Evropske komisije za štampanje ove publikacije ne znači slaganje sa sadržajem publikacije, koja saopštava isključivo stavove autora. Komisija se ne može smatrati odgovornom za ma kakvu moguću upotrebu informacija koje publikacija sadrži.

SAŽETAK

Time to Act je prva međunarodna studija koja jasno dokazuje da profesionalci u kulturi u oblasti izvođačkih umetnosti širom Evrope nemaju dovoljno znanja niti iskustva da bi omogućili ravnopravni pristup u kulturni sektor umetnicima sa invaliditetom, kao ni profesionalcima u kulturi i publici sa invaliditetom.

Na osnovu opsežnog otvorenog istraživanja koje je obuhvatilo 42 zemlje, kao i serije temeljnih intervjua i analize postojeće literature i izveštaja, studija Time to Act ispituje prepreke koje stoje na putu profesionalcima u kulturi da saznaju o umetničkim radovima koje stvaraju i izvode profesionalni umetnici sa invaliditetom, kao i da radove predstave, zatim, identifikuje nedostatke u njihovom znanju ili samopouzdanju u ovom polju, i najzad, postavlja pitanje ko treba da se više zalaže kako bi se podržala pristupačnost. Ovaj izveštaj naručio je Britanski savet, a sproveda informativna mreža za mobilnost On the Move, u saradnji sa ekspertnim evropskim mrežama poput Trans Europe Halles i IN SITU, i u odnosu na povratne informacije sa javnih prezentacija, uključujući i vebinar u junu 2021, koji je organizovala Acesso Cultura (Portugal), kao i događaj uživo na Plenarnoj sednici IETM u Lionu, Francuska, u oktobru 2021.

Jedan od najjasnijih uvida ovog istraživanja je da je profesionalcima u polju izvođačkih umetnosti potrebno detaljnije znanje o radu umetnika sa invaliditetom. Više od polovine ispitanika ocenili su svoje trenutno znanje kao slabo ili vrlo slabo. Otprilike 1 od 6 ispitanika nije video ni jednu produkciju umetnika sa invaliditetom u protekle dve godine. Ne iznenađuje podatak da je nedostatak znanja istaknut kao jedna od najvećih prepreka za pružanje podrške radovima umetnika sa invaliditetom i njihovo uključivanje u programe festivala i institucija. Trenutno 48% ispitanika kažu da su vrlo malo ili nimalo uvereni u pristupačnost umetničkih programa za umetnike sa invaliditetom.

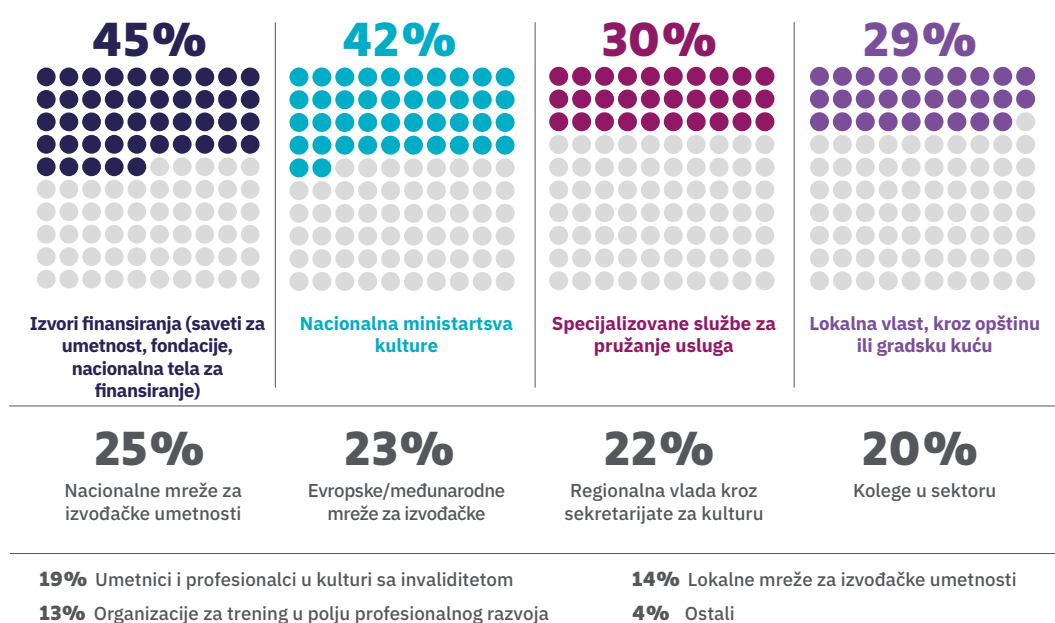
Izveštaj ukazuje na veći angažman kada je u pitanju pristupačnost za publiku sa invaliditetom, sa nešto nižom cifrom od 39% ispitanika koji su malo ili nimalo uvereni u pristupačnost umetničkih programa publici sa invaliditetom. Međutim, i dalje postoje veliki propusti u dostupnosti ponude – posebno kada je u pitanju pristupačnost onlajn sadržajima. Samo 19% ispitanih pozorišta i festivala imaju pristupačnu internet stranicu, a samo 12% pristupačnu proceduru za rezervacije. Prema rezultatima istraživanja, iako su pojedine mejnstrim organizacije tvrdile da su otvorene za sve, umrežene unutar sektora kulture i u stanju da identifikuju potrebe pristupačnosti, umetnici sa invaliditetom i kompanije u kojima rade često su smatrali da njihove specifične potrebe ne nailaze na razumevanje.

Kako onda uvećati znanje i razviti kapacitete? Obimna literatura koja obuhvata izveštaje, kontrolne liste i alate već je dostupna profesionalcima u kulturi kako bi omogućili bolju pristupačnost, ali nije široko distribuirana – delom zbog toga što se fokusira samo na jednu zemlju, delom zato što je dostupna samo na jednom jeziku. U odsustvu strukturiranih formi uputstava i treninga, sami umetnici sa invaliditetom često su korišćeni kao neformalno savetodavno telo, mada su retko za to i plaćeni.

Sve u svemu, postoji velika potreba za boljim vođenjem i povećanim razumevanjem, ako se od sektora kulture očekuje da omogući ravnopravnu pristupačnost. Ova potreba bila je očigledna kod onih koji su učestvovali u studiji Time to Act, kao i kod onih koji nisu. Mnogi profesionalci u kulturi nisu se osećali dovoljno sigurno da bi odgovarali na pitanja na temu invaliditeta, govoreći da im nedostaje znanje da bi dali osnovano mišljenje, insistirajući istovremeno na značaju samog istraživanja i na pristupačnosti u širem smislu.

Kada su upitani da imenuju svoje postojeće izvore informisanja o pristupačnosti, retko su navodili ustanove vlasti kao što su ministarstva kulture i nacionalni saveti za umetnost – sa primetnim izuzetkom kada su u pitanju javne ustanove u Ujedinjenom Kraljevstvu. Finansirer su takođe, u okviru istraživanja Time to Act, izjavili da su loše obavesteni o radu umetnika sa invaliditetom i slabo uvereni u pristupačnost sopstvenih programa za umetnike sa invaliditetom. Ovo je u snažnom kontrastu u odnosu na očekivanja profesionalaca u kulturi da najveći deo podrške dobiju od nacionalnih umetničkih saveta i ministarstava kulture: 44,5% ispitanika svrstalo je tela za finansiranje među tri aktera u sektoru za koje smatraju da bi trebalo da čine najviše, a 42% je navelo nacionalna ministarstva kulture.

Ko treba da učini najviše kako bi se obezbedila vođenja, treninzi i resursi dobrih praksi?

Ovaj izveštaj pripremljen je u toku pandemije kovida 19. U poslednjih 18 meseci povećao se onlajn rad i rad na daljinu i dogodio zaokret ka različitim vidovima digitalnog pristupa koji bi mogli da otvore put većoj pristupačnosti; pa ipak, učesnici u istraživanju Time to Act bili su zabrinuti da trenutni zdravstveni rizici utiču u mnogo većoj meri na osobe sa invaliditetom, da bi smanjivanje budžeta moglo da skloni strategije inkluzije sa dnevnog reda finansijera i ostalih aktera u polju kulture, kao i da će osobe sa invaliditetom „ponovo nestati iz javnog prostora“.

Obaveza i prioritet čitavog sektora kulture je obezbediti da se tako nešto ne dogodi. Osiguravanje napretka postignutog u prošlosti, dok se nastavlja rad na ravnopravnoj budućnosti znači zagovaranje boljeg finansiranja i uređenja, transnacionalni pristup deljenju znanja i postavljanje univerzalne inkluzije i pristupačnosti na centralno mesto u svim umetničkim organizacijama i prostorima. Sektor kulture je spreman za promene i svestan da su one neophodne. Vreme je za akciju.

prevod sa engleskog: Frosina Dimovska